

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЙЧЫНІКАМІ

№ 74 (559)

Верасень 1961 г.

Год выдання 7-ы

ДОБРЫ ЗНАК

Адказ М. С. Хрушчова на пытанне карэспандэнтаў «Правды» і «Известий»

Міжнародная грамад-скасць праявіла цікавасць да нядаўняй прамовы папы рымскага Іаана XXIII, сказанай на радыё. У гэтай прамове кіраўнік рымска-каталіцкай царквы выказаў трывогу і заклапочанасць сучасным міжнародным становішчам, якое тоіць у сабе катастрофу тэрмаядзернай вайны, звярнуўся да кіруючых дзеячоў дзяржаў з заклікам усваядоць «вельзарную адказнасць», якая ляжыць на іх, і выказаўся за правядзенне «свабодных і шчырых перагавораў».

Карэспандэнты «Правды» і «Известий» звярнуліся да таварыша М. С. Хрушчова з наступным пытаннем:

ПЫТАННЕ: Як Вы ацэняеце заклік папы рымскага Іаана XXIII да перагавораў для прадухілення ваеннай катастрофы?

М. С. ХРУШЧОУ: Мне даводзіцца знаёміцца з вы-ступленнямі самых розных

зарубежных дзеячоў — палітычных, ваенных, грамад-скіх і рэлігійных. Чытаў я і прамову папы рымскага. І, трэба сказаць, чытаў з цікавасцю.

У наш час трэба прыслухоўвацца да кожнага дзеяча, які падымае голас пра-тэсту супраць небяспечнай гульні з агнём, якую пачы-наюць агрэсіўныя сілы на Захадзе. Выказаная папам заклапочанасць за лёс усеагульнага міру паказвае: усюды за рубяжом усё больш ясна разумеюць, што бягзгледасць і авантурызм у справах сусветнай паліты-кі добром не канчаюцца. Кіраўнік каталіцкай царквы, як відаць, лічыцца з на-строямі многіх мільянаў ка-толікаў ва ўсіх частках зям-нога шара, занепакоеных ваеннымі прыгатаваннямі ім-перыялістаў. Іаан XXIII ад-дае даніну цяжараму сэнсу, калі ён перасцерагае ўрады ад усеагульнай катастрофы і заклікае іх усваядоць вель-зарную адказнасць, якую яны нясуць перад гісторыяй. Такі заклік — гэта добры знак.

У наш век, калі створаны самыя разбуральныя сродкі знішчэння людзей, асабліва недапушчальна гуляць з лё-сам народаў. Справа тут, зра-зумела, не ў страху перад «судом божым», аб якім га-ворыць папа рымскі. Як ка-муніст і атэіст я не веру ў «промысел усявышняга», але

адно магу сказаць цвёрда: вялікая адказнасць урадаў перад сваімі народамі, пе-рад чалавецтвам патрабуе, каб яны зрабілі ўсе магчы-мыя намаганні і пачалі су-месныя пошукі шляхоў, якія вядуць да ліквідацыі рэш-каў другой сусветнай вайны, да ліквідацыі ачагоў напру-жанасці, да ўтаймавання фа-кельчыкаў новага сусветна-га пажару.

Што датычыць Савецкага ўрада, то ён настойліва зма-гаўся і змагаецца за тое, каб адвесці пагрозу новай сусветнай вайны, заключыць германскі мірны дагавор і нармалізаваць на яго аснове становішча ў Заходнім Бер-ліне, ажыццявіць усеагуль-нае і поўнае разбраенне пры строгім кантролі, за-двердзіць трывалы мір на зямлі. Мы заўсёды падкрэ-слівалі і падкрэсліваем, што выступаем за мірнае выра-шэнне ўсіх спрэчных міжна-родных праблем шляхам пе-рагавораў, і адкуль бы ні зыходзіў заклік да пера-гавораў у інтарсах міру, мы можам толькі яго вітаць. Ці прыслухоўвацца да «свяшчэ-нага перасцеражэння» папы рымскага такія прыхільнікі каталіцкай веры, як Дж. Ке-недзі, К. Адэнаўэр і іншыя?

У заключэнне хачу пад-крэсліць, што ў забеспячэн-ні трывалага міру на зямлі кроўна зацікаўлены ўсе люд-зі — веруючыя і няве-руючыя, прадстаўнікі ўсіх палітычных і рэлігійных све-тапоглядаў. Аб'яднанне ўсіх міралюбівых сіл у імя за-хавання і ўмацавання міру на зямлі — надзейная га-рантыя ліквідацыі ваеннай пагрозы.

Умацоўваюцца творчыя сувязі паміж віцебскімі і украінскімі станкабудавнікамі. Зараз на заводзе імя Кірава знаходзіцца група украінскіх спецыялістаў, якія вядуць наладку новых станкоў для апра-цоўкі дэталей мікралітражнага аўтамабіля «Запарожца». НА ЗДЫМКУ: канструктар Адэскага канструктарскага бюро А. Валын-ская і слесар-зборшчык завода Ф. Ляшко рэгулююць новы станок. Фота С. Капелькі.

НОВЫЯ ВЫТВОРЧЫЯ МАГУТНАСЦІ

На Гомельскім фанерна-запалкавым камбінаце завяршаецца будаўніцтва новага цэха. Ідзе мантаж тэхналагічнага абсталявання аўтаматычнай паточнай лініі па вытворчасці драўнінна-валакністых пліт. Навейшае айчыннае абсталяванне гамялячанам пастаўляюць прадпрыемствы 40 гарадоў — Масквы, Ленінграда, Днепрапятроўска, Калінінграда і іншых.

Гадавая вытворчая магутнасць аўтаматычнай паточнай лініі скла-дзе 12 тысяч кубаметраў драўнінна-валакністых пліт для мэблевых прадпрыемстваў краіны.

ШУМЕЦЬ ЛЯСАМ

КІЕУ. Паўсюды на Украіне разгарнуўся асенні догляд ма-ладых лесанасаджэнняў. Пло-шча пад імі ў рэспубліцы толькі сёлета ўзрасла больш чым на 130 тысяч гектараў. Работнікі лясной гаспадаркі шырока выкарысталі пад па-садкі пяскі, яры і іншыя зем-лі, якія раней лічыліся непры-годнымі.

Маладыя лясы зелянеюць на многіх участках прыярэж-най паласы ў ніжнім цячэнні

Дняпра, дзе мячэ нядаўна сума жайцелі бясплодная вобласць ў гэтым годзе абле-сена каля 4.500 гектараў. Гэта ўмацуе глебу і палепшыць водны рэжым ракі.

Адначасова з доглядам на-саджэнняў работнікі лясной гаспадаркі Украіны рыхтуюцца да асенніх пасадак. Паўсюды праводзіцца апрацоўка глебы, нарыхтавана насенне.

Перадавы электразваршчык будаўніцтва Мінскай цеплаэлектра-цэнтралі Мікалай Аверкін.

На ўзбярэжжы будучага мора

БРАЦК. Быццам грыбы пасля дажджу, растуць будоўлі ў калісці глухой тайзе на ўзбярэжжы будучага Брацкага мора. Вось і ля новага тэжнага пасёлка Анзеба цяпер сякуць векавы лес, шумна гудуць, карчучы пілі, буль-дозеры. Пачалася планіроўка будаўнічай пляцоўкі новага прадпрыемства цяжкай індустрыі Усходняй Сібіры — Брацкага алюмініевага завода. Гэта прадпрыемства будзе самым вялікім у свеце і адным з буйнейшых спажывцоў дзяшовай электраэнергіі Брацкай ГЭС. Яго ўзвядзенне — першы практычны крок будаўнікоў «Брацкгэсбуда» па выкананню выстаўленых праектам новай Праграмы КПСС гістарычных задач — стварэння трэцяй металургічнай базы краіны.

МАШЫНЫ АТРЫМЛІВАЮЦЬ ПУЦЁУКУ У ЖЫЦЦЕ

КРАСНАДАР. Закончыліся выпрабаванні доследнага ўзору трактара «ДТ-75», створанага канструктарамі Сталінградскага трактарнага завода. На палях Кубанскага навукова-даследча-га інстытута выпрабавання трактараў і сельгасмашын ён паказаў высокія тэхнічныя якасці. Трактар магутнасцю 75 кон-скіх сіл можа працаваць у па-лявых умовах без рамонту шэсць тысяч гадзін. Машына агрэгатуецца з усімі сельскагас-падарчымі прыладамі, якія ёсць у калгасах і саўгасах.

ЛІСІНАЯ ФЕРМА

Непадалёку ад Бабруйска ў густым ельніку пачалося будаўніцтва новай фермы для чарнабурых лісіц. Гэта будзе адна з буйнейшых звераферм Беларусі. А пакуль яна разлічана на 360 галоў матачнага пагалоўя і 1 056 галоў маладняку.

Гатовы ўжо тры паведзі, заканчваецца памяшканне кармакухні. Будаўніцтва зверафермы будзе завершана да канца кастрычніка.

10 тысяч тэлевізараў

З кожным годам расце да-брабыт гамялячан. Гэта добра відаць па ўзрастаючай колькасці тэлевізараў, якімі карыс-таюцца жыхары нашага аблас-нога цэнтра. З пачатку гэтага

года, калі дзяржаўны тэлецэнтр быў падключан да лініі Мас-квы — Кіеў, асабліва рэзка ўзро-с попыт на тэлевізары. Так, за восем месяцаў гэтага года мага-зінамі прададзена больш 4 ты-сяч тэлевізараў, у тым ліку ў жніўні — 542 тэлевізійныя пры-ёмнікі.

Зараз у г. Гомелі і прыляга-ючых раёнах, дзе можна ажиц-цяўляць прыём тэлецэнтра, на-лічваецца каля 10 тысяч тэле-візараў. І цяпер дзсяткі тысяч тэлегледачоў могуць рэгулярна глядзець перадачы Гомельскай студыі, а таксама рэтрансля-цыю праграм Масквы, Кіева і іншых гарадоў.

Калгасныя стыпендыяты

МАГІЛЕУ. Пасля заканчэння сярэдняй школы камсамолкі Га-ліна Чухіна і Тамара Фяськова засталіся працаваць у родным калгасе «Камінтэрн». Іх праца-вітасць высока ацанілі калгас-нікі. За кошт арцелі яны па-слалі дзяўчат вучыцца ў Бела-рускую сельскагаспадарчую акадэмію. Галіна авалодвае спе-цыяльнасцю заатэхніка, а Тама-ра вучыцца на агранома-экана-міста.

Паступіла ў навучальную ўстанова і выпускніца сярэдняй школы другая Тамара Фяско-ва. Яе калгас паслаў у школу ітушкаводаў. Усім траім сту-дэнткам арцель штомесяц вы-плачвае стыпендыю.

Падарункі залатой восені.

Фота В. Лупейкі.

лесьці пакінулі свой родны край.

Нядаўна ў калгасе «17-е верасня» пабывала група турыстаў-беларусаў з Канады. Уладзімір Аляксеевіч разам з калгаснікамі сустрэў іх ветліва, запрасіў у клуб, які нагадвае палац. Тут адбылася шчырая размова. Госьці размаўлялі з ім, як з суседам, як з чалавекам, які ледзь не падзяліў з імі лёс эмігранта.

— Вёскі, якія ўваходзяць у склад нашага калгаса, — пачаў Уладзімір Аляксеевіч, калі госьці паселі за стол, — былі некалі

ба клапаціцца — купяць ці не купяць плён іх працы. Ён не думае, куды збываць прадукты сельскай гаспадаркі. А я пасею, а потым не спілю, варочаюся: хто купіць семя, хто трасту? Не купяць — значыць праца прапала дарма.

— Дык усё ж, што вы робіце з трастоў? — спытаў я.

— А нічога, заворваю — вась і ўсё.

— І такое дабро гіне?

— Ці толькі гэта гіне? — адказаў Грыцук. — Кофе, пшаніцу кідаюць у мора...

Тым часам старшыня працяг-

цам, бо яны пакінулі свае родныя вёскі тады, калі тут панавалі галеча і нястачы.

Старшыня адказаў на ўсе пытанні турыстаў, а потым запрасіў іх агледзець гаспадарку. Аглядалі яе ўважліва, па-гаспадарску, параўноўвалі з тым, як было раней. Гасцям вельмі спадабалася кармаўня на ферме. Бульба тут са сховішча механічным спосабам падаецца ў чан. Там мыецца, потым ідзе ў кацёл, варыцца, мнецца і ўсё гэта робіць машына. У хлявах электрычнасьць, механічныя палкі для кожнай каровы.

— Колькі ў вас скаціны? — пытаюць госьці.

— 720 дойных кароў, 900 галоў маладняку, 2 тысячы галоў свіней.

Дзень выдаўся сонечны, прыгожы. Гасцям акружаюць калгаснікі, ім цікава ведаць, як жывуць іх землякі за мяжой. Сонечнае надвор'е спрыяе прыемнай размове. Аляксей Галушка распывае, як фермер Грыцук вырошчвае канюшыну. Маладога агранома цікавіць многае, а больш за ўсё тое, як вопыт фермера скарыстаць у грамадскай гаспадарцы.

Прыслухоўваючыся да іх размовы, стары эмігрант Мінко сказаў мне:

— Вы перабудоўваеце не толькі гаспадарку. Вы выхоўваеце новых людзей. Людзей, якіх хвалюе не ўласны бізнес, а дабрабыт усяго грамадства... Гэта вельмі разумна.

Па нашаму народнаму звычайу гасцей запрасілі за стол, пачаставалі.

— Вы не звычайныя турысты, — гаварылі калгаснікі гасцям. — Вы нашы землякі, і вы прыглядаецеся да нашага жыцця не як абывацкавы наглядальнікі, а як людзі, якіх глыбока радуюць і хвалююць нашы поспехі ў мірнай стваральнай працы. З вамі нам прыемна падзяліць хлеб і соль за сталом.

За сталом была і чарка. Яе налілі поўна ад душы ўсім, каб і калгаснікам і гасцям было поўнае шчасце. Многа добрых слоў і пажаданняў было выказана за гэтым сталом з аднаго і другога боку. Але найбольш узрушыў тост, які сказаў былі селянін-бідняк з Высокай Ліпы, а сёння старшыня калгаса Уладзімір Аляксеевіч Галушка.

— Польскія пані лічылі нас бідламі. Нямецкія фашысты — нявольнікамі. Савецкая ўлада, за якую мы змагаліся, зрабіла нас гаспадарамі зямлі. І няхай ведаюць тыя, хто зноў хоча зрабіць нас нявольнікамі і бідламі: гаспадарыць на гэтай зямлі будзем мы і ніхто больш!

Леанід ПРОКША.

На здымках: 1. Госьці з Канады ўваходзяць на тэрыторыю клуба калгаса «17-е верасня». 2. Фасад калгаснага клуба. 3. Старшыня калгаса Уладзімір Аляксеевіч Галушка (злева) гутарыць з турыстамі. 4. Новая вуліца ў вёсцы Высокая Ліпа, якая ўзнікла нядаўна згодна з генеральным планам забудовы калгаснага цэнтры. 5. Ул. А. Галушка (у цэнтры) паказвае гасцям сваю гаспадарку.

ГАСПАДАРЫ ЗЯМЛІ

У ВЕСЦЫ Высокая Ліпа жылі калісьці два сябры: Антон Мікша і Уладзімір Галушка. Хлопцы былі маладыя, ахвочыя да працы, але не было да чаго прыкладзі ім свае працавітыя рукі. Усе землі навокал належалі таму, хто не сею і не жаю. — памешчыку. Бацька Галушкі меў на сям'ю з 10 душ каля трох дзесяцін зямлі. Прыблізна такі ж «маёнтак» меў бацька Мікшы. І рашылі хлопцы шукаць шчасця ў свеце.

Першы рушыў у дарогу Антон Мікша. Сабраў ён грошы і паехаў у далёкі свет за акіяна. А Уладзіміру Галушцы не хапіла грошай на дарогу, і ён застаўся дома.

— Жылі бедна, — успамінае

Уладзімір Аляксеевіч, — былі такія чорныя дні, калі ў адзін дзень у хаце памірала па двое дзяцей.

Не салодка было і Мікшы. Карчаваў лес у Бразіліі, выдзіраў у няласкавай прыроды кавалак зямлі. І да ўсіх цяжкасцей і крыўд, якія даводзілася пераносіць, далучаўся сум па Радзіме.

Прамінулі гады цяжкай барацьбы за існаванне. Антону Мікшу пашанцавала: ён з сынамі стаў гаспадаром невяліччай фермы.

Яшчэ больш цяжкай і суровай была барацьба за лепшае жыццё Уладзіміра Галушкі. Але ён змагаўся не толькі за сваё ўласнае існаванне. Сэрцам селяніна-бідняка ён зразумеў тое, чаму вучыла Камуністычная партыя: трывалы дабрабыт можна здабыць толькі ўсёй грамадой.

І васьмь сёння селянін вёскі Высокая Ліпа гаспадарыць на зямлі, што раскінулася вакол вёсак, якія ўвайшлі ў склад калгаса «17-е верасня» Нясвіжскага раёна. І ўсе сяляне гэтых вёсак з'яўляюцца гаспадарамі сваёй зямлі. Яны і абралі кіраўніком калектыўнай гаспадаркі свайго аднавяскоўца Уладзіміра Аляксеевіча Галушкі.

З таго часу, як сяляне Заходняй Беларусі сталі самі гаспадарамі свайго лёсу і зямлі, зарана тая сцэнка, якая вяла тысячы сялян у свет, за акіяна. Але адтуль у гэтыя мясіцы ўсё часцей і часцей прыязджаюць у госьці нашы землякі, якія ка-

самымі беднымі ў Нясвіжскім раёне. У Ескавічах, напрыклад, з 160 гаспадароў 70 мелі каля гектара зямлі. Вось гэта месца, дзе стаіць наш клуб, было некалі панскай зямлёй. Ступіць на яе нельга было ні чалавеку, ні жывёле. Цяпер уся зямля наша. Ураджай мы з яе збіраем, які не збіраў ні памешчык, ні адзін з гаспадароў у сваёй аднаасобнай гаспадарцы.

Старшыня дастаў з кішэні паперку і працягваў:

— Вось мой сябра Антон Мікша піша з Бразіліі: «Зямлі ў нас вельмі добрая, але культура яе апрацоўкі слабая, няма аграномаў». Нашу зямлю нельга назваць добрай. Але мы паднялі культуру яе апрацоўкі, маем аграномаў, машыны. Дзякуючы гэтаму і атрымліваем куды больш высокую ўраджай, чым атрымлівалі ў мінулым.

З аднаго гектара зямлі селянін не мог нажаць хлеба на год. Ды і той гаспадар, які меў больш зямлі, не еў свайго хлеба пасля каляд. Цяпер у нас і гутаркі няма аб хлебе надзённым. Ён ёсць у кожнай хаце. Ёсць хлеб, і масла, і малако, і вяндрліна, і сала. Ёсць і чарка, калі якая падзея ў хаце — ці то вяселле, ці радзіны. Кожны калгаснік, апрача даходаў з агульнай гаспадаркі, мае даход і са свайго прыватнага ўчастка: гадуе карову, свіней, курэй, качак. Але асновай дабрабыту калгаснікаў з'яўляецца калектыўная гаспадарка. У розныя гады на працягдзень мы атрымлівалі ў залежнасці ад ураджаю. Было ў нас па паўтара кілаграма хлеба і 7 рублёў на працягдзень, было і па тры кілаграмы хлеба і 14 рублёў на працягдзень у старых грошах. І ў гэтым годзе будзе ядрэнны даход.

— Я ўяўляю сабе працягдзень так: выйшаў, папрацаваў да вечара — і ўсё. Я не памыляюся? — спытаў адзін з турыстаў.

— Памыляецеся, — сказаў старшыня і пачаў тлумачыць: — На працягу працоўнага дня калгаснік можа выпрацаваць адзін і больш працягдзён. Гэта залежыць ад таго, якая праца і ад таго, як хто працуе. Мы косім больш машынамі, але ёсць такія дугі, дзе нельга карыстацца імі. Там косім уручную. Скасіў дзесяціну такога сенакошу і маеш сем працягдзён. Некаторыя калгаснікі выкошваюць гэтую норму на працягу двух дзён.

— А скажыце, калі ласка, куды вы збываеце хлеб? Вам жа патрэбны і грошы, — задаў пытанне другі турыст.

— Мы сабралі ў гэтым годзе дзве тысячы тон хлеба, — сказаў старшыня. — 250 тон прадалі дзяржаве. Стварылі насенны і страхавы фонды, а астатняе раздаём калгаснікам на працягдзень. Лён таксама прадаём дзяржаве. Гэтая культура нам дае вельмі добрыя даходы.

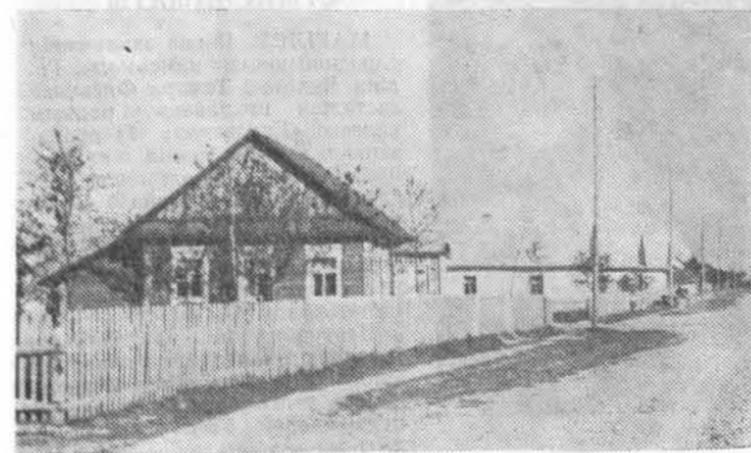
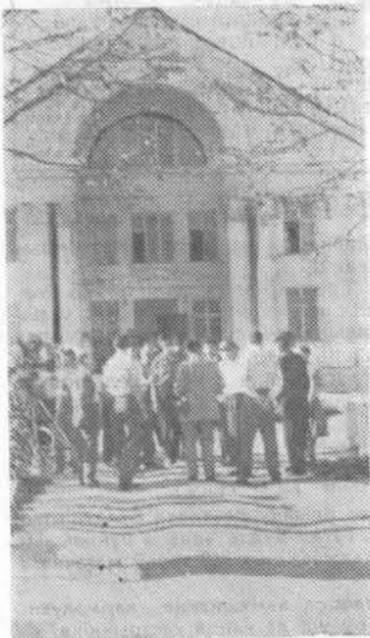
— І трасту таксама купляе дзяржава? — спытаў фермер Аляксей Грыцук.

— І трасту і семя...

— А я галоўкі з семем зрываю, а траста гіне, — сказаў мне Грыцук, які сядзеў побач.

— Чаму? — здзівіўся я.

— Ніхто не купляе, — уздыхнуў фермер. — І наогул я зайздросчу калгаснікам. Ім не трэ-

НА ВЫСТАУЦЫ ДАСЯГНЕННЯЎ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ

Рад калгасаў Брэсцкай вобласці ўпартай працай заваяваў права быць удзельнікам Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве. За кароткі тэрмін яны рэзка ўзнялі ўраджайнасць, павялічылі прадукцыю насць жыўлагадоўлі.

На прыкладзе калгасаў Лагішынскага раёна паказваецца выгаднасць меліярацыі. Тут праведзена вялікая работа па асушэнню, асваенню і ўмеламу выкарыстанню балотна-тарфяных глеб. Так, у калгасе імя Леніна ў мінулым годзе атрымалі па 32 цэнтнеры проса з гектара на плошчы 45 гектараў, бульбы — па 193 цэнтнеры з плошчы 210 гектараў. Яшчэ лепшы ўраджай вырашчан сёлета. Азімае жыта на тарфяніках дало па 23 цэнтнеры, авёс — 18, а бульба — 245 цэнтнераў з гектара. Экспанаты гаспадаркі выстаўлены на ВДНГ у павільёне Беларускай ССР.

На стэндзе Беларускага павільёна паказаны поспехі калга-

са «Савецкая Беларусь» Высокаўскага раёна. Тут сабралі па 360 цэнтнераў цукровых буракоў з кожнага з 70 гектараў. Грашовы даход з гектара пасеву склаў 114 рублёў. У сельгасарцелі «Перамога» Гарадзішчанскага раёна гектар цукровых буракоў даў 10 тысяч кармавых адзінак.

У гэтым годзе права ўдзелу на ВДНГ заваўвае ўсё больш і больш калгасаў і саўгасаў вобласці. Сярод іх сельгасарцелі «Іскра» Пружанскага раёна, «Праўда» Кобрынскага раёна, «Дружба» Столінскага раёна і рад іншых. Калгаснікі гэтых гаспадарак атрымалі высокія ўраджайныя, жыта, дубіну, грэчку, бульбы.

Да адкрыцця XXII з'езда КПСС на выстаўцы будзе паказана многа новых гаспадарак Брэстчыны.

А. НЕКРАШЭВІЧ,
загачык сектара па падрыхтоўцы да ВДНГ Брэсцкага аблвыканкома.

ВІЛЬЯМ РЭГМЕРЫ Ў ЗАХАПЛЕННІ

З амерыканцам Вільямам Рэгмерам мы пазнаёмліся ў зале чакання брэсцкага агенцтва «Інтурыст». Усеўшыся зручна ў мяккім крэсле, ён з цікаўнасцю назіраў, як турысты з Канады, Аўстраліі і Францыі ажыўлена размаўляючы, гурбой цясіліся ля стала, на якім ляжала кніга водгукі. Яны запісвалі свае ўражанні аб знаходжанні ў СССР.

Даведаўшыся, што я з'яўляюся супрацоўнікам рэдакцыі, Вільям, усміхаючыся, сказаў:

— О-кэй! Я таксама журналіст.

— А дзе працуеце? — пытаюся.

— Вучуся ў Філадэльфійскім універсітэце і рэдакую два маладзёжныя часопісы.

— Якія?

— «Аналіз» і «Індывідуаліст» — грамадска-палітычнага характару.

— Гутарка працягваецца. Рэгмеры расказвае аб сваім турне па СССР, якое пачалося з Ужгарада. Ён пабываў у Львове, Вінніцы, Кіеве, Ялце, Адэсе, Маскве і многіх іншых гарадах нашай краіны.

— І якія вашы ўражанні?

— Зусім неспадзявана — добрыя.

— Чаму ж «зусім неспадзявана»?

— Я з багатай сям'і, — сказаў Вільям, — і да дасягненняў рускіх заўсёды адносіўся скептычна, як да прапаганды. На мяне зрабіла вялікае ўражанне знаёмства з вашай краінай. Я бачыў прыгожыя гарады з цудоўнымі паркамі, садамі скверамі, ураджайныя палі. Усюды ідзе вялікае будаўніцтва. У магазінах поўна тавараў і пакупнікоў многа. Я ў захваленні ад вашай політэхнічнай сістэмы адукацыі, развіцця культуры і мастацтва.

— Асабліва мяне здзівіла дружалюбнасць савецкіх людзей, — працягвае Рэгмеры, — іх гатоўнасць прыйсці на дапамогу ў бядзе. Гэта я адчуў на сабе ў Ялце, дзе раптоўна захварэў. Мяне адразу ж даставілі ў бальніцу і аказалі кваліфікаваную медыцынскую дапамогу прытым бясплатна. Тут жа я бачыў, што клопатамі і ўвагай акружан кожны хворы, якой бы нацыянальнасці ён ні быў.

Вільям Рэгмеры гаворыць аб тым, што самае лепшае — гэта жыццё ў міры і дружбе, саборнічаць у вытворчасці мірнай прадукцыі.

Рэгмеры запісаў:

«Я знайшоў, што Савецкі Саюз цудоўная краіна. Вашы гарады асабліва прыгожыя, і рускія людзі, магчыма, самыя дружалюбныя ў свеце. Мяне таксама здзівіла жаданне людзей перагнаць ЗША ў вытворчасці. Аднак у адносінах выканання гэтай задачы ў мяне ёсць некаторыя сумненні, хоць я спадзяюся прыехаць сюды праз 5 год і ўбачыць. Я заўважыў, што «Інтурыст» працуе вельмі прадукцыйна, за што выказваю яму сваю ўдзячнасць.

Вельмі цікавы назіральнік

В. Рэгмеры».

Што ж, прыемна, што пан Рэгмеры, прасякнуты духам буржуазнай ідэалогіі і імперыялістычнай прапаганды, азнаёміўшыся з жыццём нашай краіны, пачаў выразней бачыць і знайшоў смеласць прызнаць памылковасць сваіх ранейшых уяўленняў. А што датычыць яго «некаторых сумненняў» у тым, ці зможа СССР перагнаць ЗША ў эканамічным спаборніцтве, то з такім жа скептыцызмам даводзілася сустракацца і раней. Дастаткова ўспомніць, як чатыры з лішнім дзесяцігоддзі назад сумняваўся ў рэальнасці праграмы бальшавікоў смелы ў сваіх прагнозах англійскі пісьменнік Герберт Уэлс. Прайшлі гады — і стваральная сіла сацыялізма абвергла яго скептыцызм.

Спадзяёмся, што ўражаннімі аб паездцы па СССР Вільям Рэгмеры падзеліцца з чытачамі сваіх часопісаў гэтак жа аб'ектыўна, як і ў гутарцы з намі.

М. ПАУЛОУСКІ.

БРЭСТ РАСЦЕ І ПРЫГАЖЭ

Кожнага, хто знаёміцца з Брэстам, здзіўляе вялікая колькасць новабудоваў. Вось што сказала адна з амерыканскіх турыстак: «Нам вельмі спадабаўся гэты горад з утульнымі зялёнымі паркамі і скверамі, прыгожымі дамамі, з ветлівымі і гасціннымі людзьмі. У горадзе многа магазінаў, у якіх вялікі выбар самых разнастайных тавараў.

Асабліва вялікае ўражанне зрабілі рыштванні новабудоваў. Іх у Брэсце столькі, што цяжка нават пералічыць...»

Гэта сапраўды так. Толькі ў гэтым годзе на капітальнае будаўніцтва ў горадзе выдаткавана каля дзевяці мільёнаў рублёў, з іх на жыллёвае будаўніцтва — 2,5 мільёна рублёў.

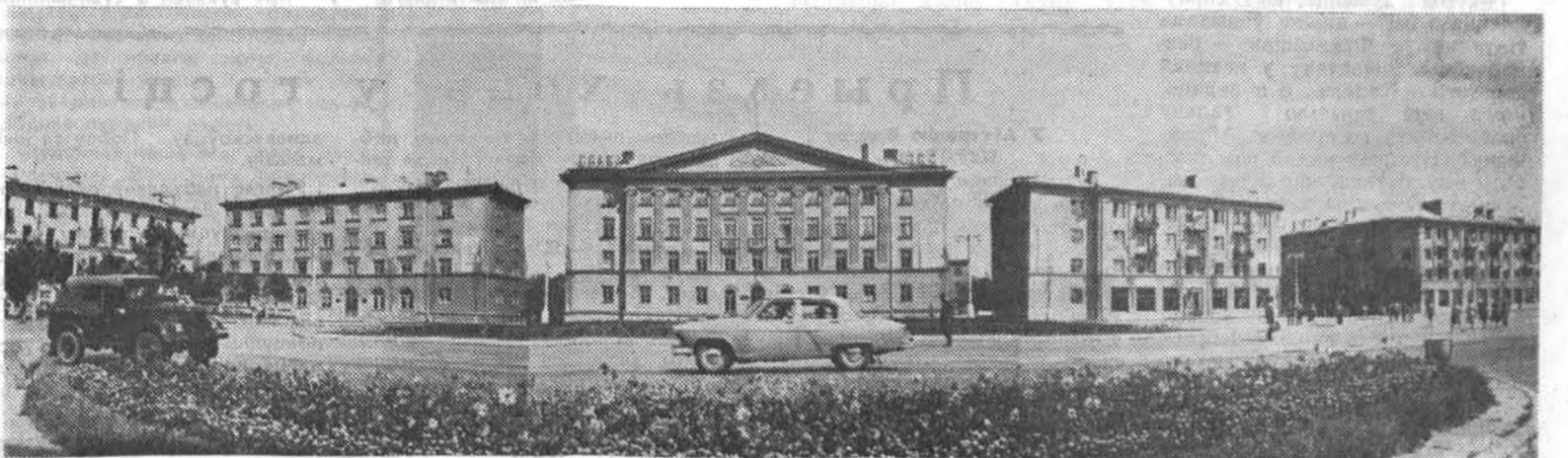
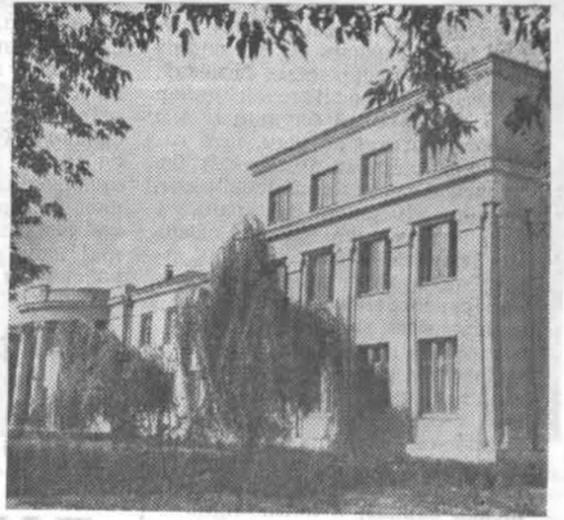
У сучасны момант вядзецца будаўніцтва 19 шматкватэрных дамоў. 13 з іх, у якіх атрымаюць добрыя кватэры 650 сем'яў, будуць здадзены ў эксплуатацыю ў канцы гэтага года. Акрамя таго, за кошт сродкаў прадпрыемстваў плануецца здаць у эксплуатацыю ў хуткім часе 51 дом. 250 рабочых і служачых з дапамогай дзяржаўнага кредыту закончаць будаўніцтва індывідуальных дамоў.

У хуткім часе ў горадзе вырастуць дзесяткі новых прамысловых прадпрыемстваў і устаноў: новы дывановы камбінат з ільнопрадзільнай фабрыкай, будуць значна пашыраны і рэканструяваны швейныя і суконная фабрыкі, завод газа-апаратуры. Будуцца новыя школы, дзіцячыя сады і яслі, радзільны дом, радыёвузел, аўтобусны вакзал, Дом піянераў, газанапаўняльная станцыя, якая будзе забяспечваць кватэры звадкаваным газам. У хуткім часе на адной з цэнтральных вуліц Брэста — Широкай — працягнецца тралейбусная лінія.

У Брэсце перабудоўваюцца цэлыя вуліцы і кварталы, асабліва вялікае будаўніцтва вядзецца ў раёнах вуліц Маскоўскай, Широкай, Гоголя і Маякоўскага.

У бліжэйшыя гады запланавана пабудова ў раёне Кіеўкі новы кінатэатр, у паўднёва-усходняй частцы горада вырасце вялікі бальнічны гарадок з абласной і дзіцячай бальніцамі, адкрывацца новыя бібліятэкі, дзіцячыя сады, школы.

На гэтых здымках вы бачыце (зверху ўніз) будынак тэатра імя Ленінскага камсамола, вуліцу Леніна, новыя жылыя дамы на вуліцы Гоголя, гасцініцу «Буг» і адзін з кварталаў па вуліцы Арджанікідзе, плошчу імя Леніна.

ЦЭЛЫ рэгімент «змагароў» заляцаўся да гэтай патрыманай кабэціны. Адны захапляліся яе шытымі па апошняй модзе экстравагантнымі ўборамі і тонкімі манерамі, другія трацілі прытомнасць ад яе палкіх позіраў і празрыстых намёкаў.

З аўтабіяграфіі гэтай цяпер ужо састарэлай блудніцы мы чэрпаем весткі аб тым, што навучэнцы першай Віленскай беларускай гімназіі калісьці называлі яе «Наталкай-задзірай» і што яна, «яшчэ маючы шэсць год, пачала вучыцца іграць на пляніна, а яшчэ раней — ісаваць паперу, крэмзаючы ламлівымі каляровымі алоўкамі домкі і чалавечкі на ценевых нагах...» Потым, крыху падросшы, яна ўжо мела «горкае і салодкае злучыва» з адным са сваіх літаратурных апекуноў і настаўнікаў і пачала пісаць вершы, з якімі «пільна спярша хавалася».

Замілаванне да інтымнай салоннай пазіі і прывяло гэрэзлівую Наталку спярша ў асяроддзе прадстаўнікоў гэтак званых мяшчанскага напрамку ў беларускай літаратуры, а затым і на задворкі капіталістычнага свету.

Але прытуленае празмерным захапленнем чыстай пазіі прыро паэтэсы не знайшло там хвалоўных тэм. Наталка адчувала сябе ахврай «гістарычнай несправядлівасці», паспешліва вучылася танцаваць рок-н-рол і ў хвіліны асаблівага гворкага ўздыму экспромтам дэкламавала:

Лёс мне сказаў сёння быць амазонкай.

Меч даў у рукі, а сэрцу — адвагу...

Аб тым, што ў дні нямецкай акупацыі яна базлява тулялася са сваім «мячом» ад народных мсціўцаў, паэтэса маўчыць. Лёс тады штурхнуў яе ў абдымкі СД, куды яна бегала з даносамі на сваіх сяброў і сябровак. Па віне Наталкі фашысты расстралялі чалавека, якому было даручана выканаць прысуд народа над гітлераўскім паслугачом рэдактарам фашысцкага лістка Казлоўскім. Усе супрацоўнікі рэдакцыі пабаяліся даваць супраць яго паказанні, а нявіннай Наталка Арсеньева з лёгкасцю кабарэтанай фелі выдала народнага мсціўца фашысцкім катам.

Усё гэта ўзвысіла яе ў вачах сяброў абрамкавай прадажнай рады. Ды сама паэтэса, відаць, не заўсёды ім рада.

Бог моцна пакрыўдзіў вас, спадары, — весела і разам з тым кпліва шчабтала яна сваім кавалерам, якія часта збіраюцца ў нацыяналістычнай кнайпе на бяседы. — Абрамчык — нікчэмны хануга і шызафрэнк. Мірляк — пустазвон, Віцьбіч — п'яніца і графаман, а пра Станкевіча дык і гаварыць не хочацца. Я заўсёды лаўлю сябе на думцы, што гэта самы вялікі махляр у нашым сяброўстве. Успомніце, як ён летась хваліў мяне ў сваім паршывым лістку. А цяпер падлізваецца да Рыгора Казака і Акулы. Гэта, кажа, мае асноўныя казыры ў барацьбе за незалежнасць.

— Божа, якое нахабства! — вохкалі кавалеры. — Трэба прыцягнуць яго да адказнасці. Пан Стах забываецца на тое, што вы, пані Наталля, не якая-небудзь там прыблудная каза-дэ-раз на экзальтным Парнасе, а жонка яснавяльможнага спадара Францішка Кушыла — міністра нашых вайсковых спраў.

— Вы думаеце, ён спраўляецца з імі? — цяжка ўздыхала Наталля. — Францішак — безнадзейны дылетант у ваеннай стратэгіі. Хацела б я ведаць, каму гэта прышло ў галаву зрабіць яго генералам. Абрамчыку? Ну, дык няхай сам чысціць яму боты і лапідзь штаны. Мяне гэты сумны занятак даводзіць да шаленства. Цярпець не магу дзіравых музейных доспехаў. Нафталінам і здыхляцінай нясе ад такіх, як мой Францішак, вайскоўцаў. Калі хочаце заўсёды бачыць мяне ў добрым гуморы, дык прыстаўце да яго фартовага ардынара.

— Гэта немагчыма, пані Наталля.

— Чаму? Хіба на ўтрыманне аднаго лішняга чалавека спа-

трэбіцца многа грошай? Вы проста здзекуецеся з мяне. Францішак ужо аглух і без акулараў за стол не садзіцца, а вы яму... Божа, у мяне нават язык не паварочваецца, каб выказаць вам сваё абурэнне. Вы толькі ўспомніце, што гаварыў тут з нагоды 65-годдзя Францішковых народзін старшыня нашай управы спадар Курыла. «Вы, — казаў ён тады мне і Францішку, — прыклад адданасці справе, для якое мы жывём. Мы просім вас, каб вы сваімі талентамі ўзбагацілі наш духоўны скарб, нашу вайсковую гісторыю і літара-

— Прачытай «Паднятую цаліну» Шолахава, тады сама здагадаецеся, у чым справа.

— Ідзі ты, Уладак, к чорту! — абуралася Наталля. — Навошта мне тая цаліна з Лушкай, калі ты сумуеш тут, кляючы носам над кувалем пва...

— Гэта табе здалосся. Няма мне чаго сумаваць. У мяне ёсць жонка. Чуеш?

— Чую і бачу, што ты, Уладак, яшчэ дурнейшы за майго Францішка. — кіпцілася Наталля. — Я, даражэнькі, з кругу яшчэ, як бачыш, не сышла. А чаму? Бо я прыкмячаю тое, чаго не ўмееш заўважаць ты. І слых у мяне вастрэйшы. І вочы больш відучыя, і думкі сміглейшае маюць крылле. Ды побач з гэтым я — звычайная людская істота. Мушу нешта варыць сабе і свайму мужычку, спаць, прымаць крыўды, шмат крыўдаў, ды і сама часам дацяну да жывога вшамаму брату. А ты, мой папачка, па здрадзе... прабач, не па здрадзе, а па яру, раптам пра жонку і нейкія там аўтарытэты загаварыў. А ты ведаеш, што такое аўтарытэт? Гэта такое ж самае глупства, як твае падцяжкі, што ты згубіў у спальні адной вядомай нам асобы. Учора ты выхваліўся імі перад ёю, а сёння ўжо трымаецеся за штаны, каб, крый божа, не з'ехалі на калені. Вось так бывае і з аўтарытэтам. Згубілі мы яго і невядома, ці зноў заваюем... Адсунься крыху, я напішу верш, які будзе называцца «Плач над Гудзонам». Вунь зайшоў нейкі амерыканец, можа, зафундуе вам па бутэльцы віскі.

туру». Потым пад воплескі гасцей падараваў нам... пяро.

— Дык гэта ж добра, — чуліся галасы. — Хай пан Францішак скажа дзякуй і за гэта. Генерал без пяра — пустое месца ў нашым змагарным асяроддзі.

— Я ад вас, даражэнькія, большага нахабства і не чакаю! Бываеце.

— Хочаце, каб мы ўпрошвалі вас астацца? — хваліваліся кавалеры. — Эй, хто там яшчэ трымаецца на нагах? Сядура? Пачынай, браток, адбіваць паклоны...

— Пачынь яшчэ не ўсё, канцы ўсяму карона, — пакрыўджана гаварыла Наталля. — Можаче не турбавацца. Я ненавіджу вас! Усіх ненавіджу! Ну, хто ты ёсць супраць мяне, вяльможнай генеральшы і паэтэсы? — сакатала яна, падбегшы да століка, за якім, важна адкапыліўшы губу, сядзеў Сядура. Ён жа Уладзімір Глыбіны. — Старое пудзіла! Таўкач! І ніякай у табе, шаноўны, няма глыбіні. Вось!

— Ты, гэтае самае, крыху супакойся, вяспані, — незадаволена моршчыўся Сядура. — Па-першае, мая глыбіня вымяраецца больш аўтарытэтнымі асабістасцямі з нашага нацыянальна-свядомага інтэлігенцкага асяроддзя. А, па-другое, ты мне нагадваеш Лушку...

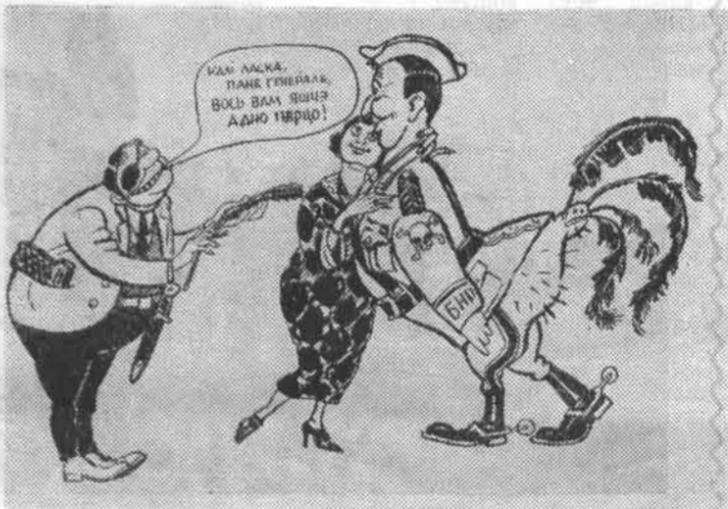
— Што ты гэтым хочаш сказаць?

Але амерыканец не зафундаваў. Відаць, паэтэса не зрабіла на яго ніякага ўражання. Інакш, чым жа выглумачыць яе распачлівыя вершаваныя пацеры аб каханні, загубленай маладосці і недасягальнай кароне, якімі яна запрудзіла балонкі нацыяналістычных лістоў.

Некалі гаварка, вясёлая, цяпер Наталля Арсеньева ці, як Сядура называе яе, «экзальтная Лушка», ціха сноўдае па цёмных гарадскіх ускурах «богам абетаванай Амерыкі» і горка плача па радзіме. Але яе слёзы нікога не крапаюць. З іх яшчэ не выдыхаўся перагар таннага заморскага віскі. Лушка плача і марыць аб новых прыгодах у Беларусі... пад аховой іншаземных захопнікаў.

Не шанцуе змагарам. Ад іх хвалёнай вершаплёткі засталіся адны літаратурныя высейкі — «Лебядзіная песня» і «Плач над Гудзонам».

А. БУДЗЕЙКА.

Мал. М. Жытніцкага.

Прыездзь хоць у гасці

У Аўстралію Віктару КУРДЗЕКА.

Дарагі сынок і брат!

Вось ужо з паўгода, як ты нам перастаў пісаць пісьмы. Чаму? Мы думалі, што з табой што-небудзь здарылася. Але даведлася, што ты жыві і нават пішаў пісьмы ў газету «Голас Радзімы». Вось і мы вырашылі напісаць табе праз гэту газету.

Як мы ўжо пісалі табе раней, жывём добра. Алёша і Геня маюць свае сем'і, жывуць асобна. Геня пабудоваў ужо, а Алёша заканчвае будаўніцтва ўласнага до-

ма. Яны працуюць у калгасе, добра зарабляюць. Коля і Надзя таксама працуюць у сваім калгасе. Добра жывуць твае сёстры Лёдзя, Валя і брат Вася.

Дарагі Віктар! Нам вельмі хочацца, каб ты прыехаў да нас у гасці. Мы вельмі былі б рады гэтаму. Прыездзь, паглядзі, як мы жывём. А паглядзець ёсць на што. Зусім змянілася аблічча нашай роднай вёскі Барсукі. Вырасла новая вуліца, пабудаваны прыгожыя дамы. У вёсцы радыё, электрычнае святло. Працуе сямігадовая школа, дзе вучацца дзеці нашых

У Міністэрстве замежных спраў СССР

20 верасня Міністэрства замежных спраў СССР зрабіла па-сольству Нідэрландаў у СССР наступную заяву.

Кампетэнтнымі саветкімі органамі ўстаноўлена, што прыбыўшы 21 ліпеня г. г. у Саветкі Саюз галандскія турысты Рэйдан Эвэрт, 1931 года нараджэння, і Дэ Яхер Лоу, 1936 года нараджэння, якія рабілі турысцкую паездку на аўтамашыне па маршруту: Ужгарад — Львоў — Кіеў — Харкаў — Ялта — Адэса — Кіеў — Ужгарад, займаліся зборам разведвальных даных.

20 жніўня г. г. Рэйдан і Дэ Яхер былі затрыманы на тэрыторыі Закарпацкай вобласці. Пры гэтым у іх знойдзены тэхнічныя сродкі выдання візуальнай разведкі і фатаграфавання ваенных аб'ектаў, а таксама запісная кніжка і мноства фоталёнак, якія яны захоўвалі ў спецыяльна прыстасаваных для гэтага плаўках.

На фоталёнак і ў запіснай кніжцы знаходзіцца даныя разведвальнага характару.

Рэйдан і Дэ Яхер паказалі, што на тэрыторыю СССР яны прыбылі па заданню галандскай разведкі для збору шпіёнскіх звестак у карысць НАТО, разам з прадстаўнікамі якога іх інструктавалі ў Амстэрдаме напярэдадні выезду ў Саветкі Саюз.

Рэйдан і Дэ Яхер прызналі, што, збіраючы звесткі разведвальнага характару, яны парушалі саветкія законы.

Следства па справе Рэйдана і Дэ Яхера працягваецца.

Міністэрства замежных спраў СССР звяртае ўвагу пасольства Нідэрландаў на тое, што галандскія разведвальныя органы выкарыстоўваюць турызм для выдання шпіянажу на тэрыторыі Саветкага Саюза.

У сувязі з гэтым МЗС СССР у аднаведнасці з даручэннем заяўляе пратэст і настойвае на прыняцці ўрадам Нідэрландаў неадкладных мер да недапушчэння выкарыстання турызму ў разведвальных мэтах на тэрыторыі СССР.

Часовы павераны ў справах Нідэрландаў у СССР сказаў, што ён перадаць змест заявы ўраду Нідэрландаў.

Дзякуй за цёплы прыём

У 1943 годзе я трапіла за мяжу. Лёс мой склаўся так, што даводзіцца да сучаснага моманту знаходзіцца за мяжой. Жыву з мужам Мікалаем Уладзіміравічам Гаўрылавым у бельгійскім горадзе Льежы. Муж працуе шахцёрам. Маю дваіх дзяцей.

Сёлета мне давалося наведаць родныя мясціны, пагасціць у бацькоў, якія жывуць на Віцебшчыне, у вёсцы Горкі Лепельскага раёна.

Я ўбачыла здзіўляючыя перамены: новыя дамы, прыгожыя грамадскія будынкі, жыццядарасныя калгаснікаў, вясёлыя маладзёў. Кожны вечар на калгасных вуліцах разносяцца песні.

Мясцовы калгас «Парыжская Камуна» не падобны на даваенны, ён узбуйніўся. На палях працуе многа машын. Ідзе вялікае будаўніцтва. На жывёлагадоўчым двары я бачыла, як будаўнікі ўзводзяць велізарны цагляны цялятнік.

Добра жывуць і мае бацькі. Старасць іх забяспечана, яны ні ў чым не адчуваюць нястачы. Наогул усе калгаснікі жывуць заможна.

Я ездзіла да брата Аляксандра ў г. Палоннае Хмяльніцкай вобласці. Была ў Кіеве. Цудоўная сталіца Украіны! Я наведала цэнтральную вуліцу Крашчаціц, захаплялася харавым будынкам, помнікам...

Які ў Беларусі, прыгожае жыццё на Украіне. Брат Аляксандр мае свой дом. Збіраецца зрабіць да яго прыбудову. Жыве ён добра. Нядаўна купіў матацыкл.

Крыху хачу раскажаць аб жыцці эмігрантаў у Бельгіі.

Для падтрымання культурных сувязей з суайчыннікамі ў

Бруселі створаны Саюз саветкіх грамадзян, а ў кожным горадзе яго аддзелы. У нашым горадзе гэты аддзел узначальвае Лідзія Лаўшук. Уся дзейнасць гэтага Саюза накіравана на падтрыманне сувязі з СССР. Для нашых дзяцей адкрыты рускія школы. Чытаем газету «Голас Радзімы», атрымліваем часопіс «Родина», газеты «Правда», «Колхозное село», «Известия», «Комсомольская жизнь». Ёсць у нас бібліятэка з рускімі кнігамі, працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці. За добрую мастацкую самадзейнасць ад цэнтральнага Саюза саветкіх грамадзян групе нашага горада прысуджаны пераходны чырвоны сцяг.

Вялікае дзякуй вам, суайчыннікі, за цёплы прыём.

Алена ГРЫГОРОВІЧ.

Бельгія.

ДЛЯ ЗАХОДНЯЙ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу.

на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцы) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30

на кароткай хвалі 30,83 метраў (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях: на хвалях 30,83 метраў і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін.

на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па нядзелях — ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) і на сярэдняй хвалі 227 м.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскіму часу з 19.30 да 20.30 на хвалях: 19,85 метра (ці 15110 кілагерцаў), 25,08 метра (ці 11960 кілагерцаў), 25,36 метра (ці 11735 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскіму часу на кароткіх хвалях 19,85 метра (ці 15110 кілагерцаў), 25,08 метра (ці 11960 кілагерцаў), 25,36 метра (ці 11735 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, праспект Імя Сталіна, 77. Дом друку, пакой № 20. Для пісьмаў (für Briefe): Minsk. Post-schlusfach № 14.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ